

4. ЛЕКЦІЇ З КУРСУ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА» / LECTURES OF THE COURSE «UNIVERSITY EDUCATION»

LECTURE 1. WORLD EDUCATION TENDENCIES AND THE ROLE OF UKRAINE IN BOLOGNA PROCESS / СВІТОВІ ОСВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ В БОЛОНСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Key words of the topic:

	<i>Term</i>	<i>Explanation</i>	<i>Translation</i>
1	Secondary education	is the stage of education following primary education; it is characterized by transition from primary education for minors to tertiary, «post-secondary»	середня освіта
2	Higher education	is the stage of learning that occurs at universities, academies, colleges, seminaries, and institutes of technology. It also includes certain collegiate-level institutions, such as vocational schools, trade schools, and career colleges, that award academic degrees or professional certifications	вища освіта
3	Graduator	the person who graduated from the higher establishment and got Bachelor or Master degree	випускник
4	Bachelor degree	educational qualification of higher education of a person who on the basis of secondary education received basic higher education, basic and special skills and knowledge enough to perform certain kind of work for primary positions in a certain kind of economic activity	ступінь бакалавра

5	Master degree	qualification level of higher education, which includes obtaining a full higher education in a relevant field on the basis of educational qualification «Bachelor» (basic higher education) or educational qualification of «specialist» (complete higher education) and higher education	ступінь магістра
6	Skills for self-education	the abilities of people to increase their professional level constantly	навички самоосвіти
7	Professional competition	the conquest between employees on the labour market	професійна конкуренція
8	Qualification	formal formal recognition of learning outcomes per the standards of higher education and the National Qualifications Framework that describes its ability to perform the tasks and responsibilities of a particular activity and determined the level of education	кваліфікація
9	Bologna Process	a series of ministerial meetings and agreements between European countries designed to ensure comparability in the standards and quality of higher education qualifications	болонський процес
10	European Higher Education Area (EHEA)	area that was launched along with the Bologna Process' decade anniversary, in March 2010, during the Budapest-Vienna Ministerial Conference which main goal is to ensure more comparable, compatible and coherent systems of higher education in Europe	Європейський простір вищої освіти

Before the discussion:

1. If you are asked by your friend from a foreign country to explain the education in Ukraine, what 5 main characteristics of it would you name?
2. Do you agree that the European education (secondary, high, higher) is much better than in Ukraine? Explain you point of view.

Questions to be viewed:

1. Tendencies in the development of the world higher education.
2. Main principals of higher education.
3. Functions of the higher education of economists.
4. Students' characteristics under humanistic oriented training model.
5. The reasons of the origin of the concept of level education.

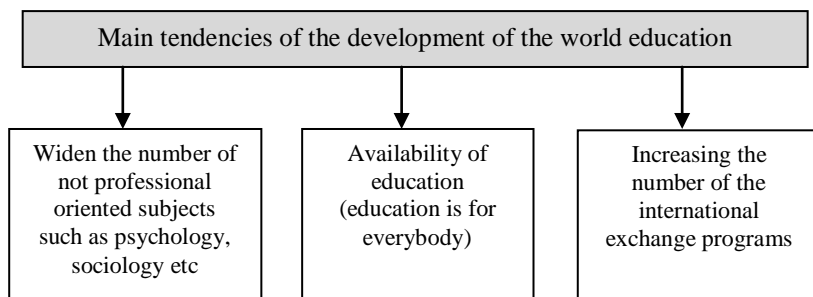
6. Existed problems during the integration of the Ukrainian higher education system to Europe.

7. The priorities of the state policy the development of higher education.

Humanism and humanizing of education are caused by the global changes occurring in the modern world.

The value of human existence in harmony with himself, nature, society is put forward to the first plan. The actual course of human relationships is affected by humanitarian problems, the need for human values, and the study of moral, spiritual aspects of human existence in the world.

Humanism is the embodiment of consciousness and spirituality. Self-awareness and development of a human as a personality in the society determines the meaning and ultimate goal of humanization. Image 1.1 presents main tendencies of the world education.

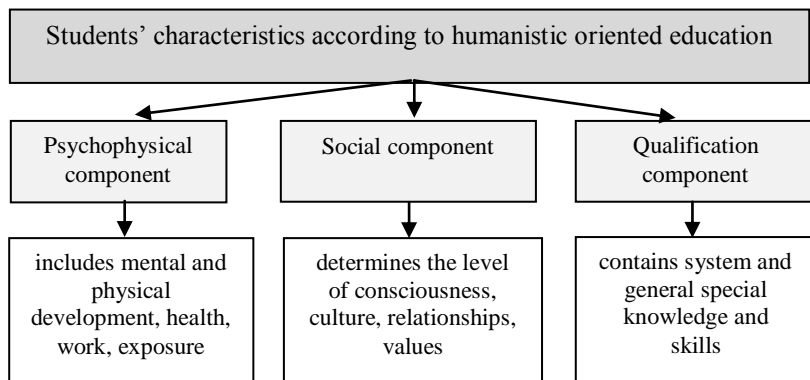
Image 1.1. Main tendencies of the development of the world education

Global trends and processes of humanizing of higher education necessitated of the building of humanistic oriented model of professional training of qualified specialists in economic area.

Humanistic oriented training model used at universities should form the most important characteristics of students (see image 1.2.).

Strategic directions of development of higher education are determined by the Constitution of Ukraine, Laws of Ukraine «About Education», «About Higher Education», National Doctrine of the development of education, decrees of the President of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine.

During the period from 1993 to 2003, higher education of Ukraine together with leading universities in Europe completed 105 projects TEMPUS/TACIS, which allowed to offer joint training programs, new principles of university management, to prepare modern textbooks, to develop the approaches to mutual recognition of documents on education.

Image 1.2. Students' characteristics under humanistic oriented model

In 2001 «Complex regulations documents for developing components of standards higher education» entered into force. This document regulates new requirements for education and training in higher education, which are determined by ideas and principles level education in Ukraine.

The principles and factors that led to the emergence of the concept of level education are:

- the democratization of society, the formation of new socio-economic structures, their orientation market, tough professional competition;
- the need to distinguish the two processes is basis of higher education – education and training. Under level education training (4 degree) focused on mobility and variability of social and productive activities, adaptation which serves as a sign of the level of education;
- providing for graduates the Opportunities to make a professional career while observance of the principles of social justice, compliance, human values and morals;
- differentiation of requirements to the nature and content of education and training of specialists with higher education of different educational levels;
- the introduction of a mechanism of objective teaching control to determine the performance of the system higher education and academic achievements of students.

It includes the technology of standardized testing. It is necessary to develop long-term program of structural adjustment of national education policy to new international terms.

In this context, higher education reform of Ukraine is desirable to carry out accounting requirements of International Standard Classification of

Occupation (ISCO-88 (ISCO), the International Standard Classification of Education (ISCED-97 (ISCED), the international quality standard ISO 9000 and the requirements, criteria and standards agreed by countries participating in the Bologna process.

In 2006, in the system of higher education in Ukraine important steps were made in the implementation of the Bologna Process and prepared Action Plan for implementation by 2010.

Departmental working group on the mentoring of Bologna higher education of Ukraine was made at the Ministry of Education and Science of Ukraine (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 24.05.2006 № 93-p) and working group on the implementation of the Bologna process according to the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine interagency (order Ministry of Education and Science of Ukraine from 07.03.2006 № 164).

The National Promoters Group Bologna Process in Ukraine (National Team of Bologna Promoters) was created as well. It involves experts from leading universities in Ukraine. They participate in training seminars on topical problems of higher European educational space and, therefore, conduct training seminars in Ukraine on problems quality assurance, implementation of three cyclic educational systems and qualifications of the European educational space.

In the 2006/2007 academic year ECTS was introduced to all programs of training the first and second cycles, which enables you to make transfers (transfer) and to accumulate credits. This system is compatible with ECTS. The ratio between national and ECTS credits 1:1.

Regarding to it the following measures were made:

- national guidelines for recognition of prior learning are established;
- the national recommendations on assessment of prior learning as a basis for access to higher education;
- corresponding work on recognition non-formal and informal learning in the lifelong use of credits ECTS is made.

Initiated work on the formation and implementation of the National Qualifications Framework.

The basis for these actions is to coordinate national qualifications Framework for Qualifications of the European Higher education.

The following measures are made:

- developed and approved at the governmental level directions for bachelors, taking into account European experience. Started formation national framework of qualifications bachelor who corresponds to the list and will be presented Group of Bologna (BFUG) for adaptation in the European System qualifications;

– introduction of credit-modular system the educational process involving in two cycle training system that meets Bologna principles.

The problem of diversification programs according to academic and professional criteria was studied. Develop mechanisms for implementing doctoral studies as Bologna cycle. The recommendations and arrangements for the publication of the application Diploma, which is issued to each student graduating in 2008/2009 school year, were made.

There are a number of problems of higher education system in the context of its further integration into the European educational space such as:

- improvement of the legal and regulatory framework the organization of the educational process in credit-modular system, etc.;
- develop of a new structure of higher education with a view scheme for higher education in three cycles;
- develop a new list of programs for masters and junior specialists and appropriate system training;
- development principles, mechanisms and procedures implementing doctoral studies as the third following structured doctoral programs with a standard duration of inpatient doctoral studies;
- system of assessing the quality of higher education, which would meet European standards and norms;
- mobility of students and professors faculty in international education space.

Conclusion

The main goal of public policy in education is to create conditions for personal development and creative self every citizen of Ukraine, updating educational content and organization of the educational process in accordance with democratic values, market principles of economics, modern scientific technological advances.

The priorities of the state policy the development of higher education are:

- personal orientation of higher education;
- development of national and universal values;
- the creation of equal opportunities for citizens in higher education;
- continuous improvement of quality of education, upgrading its the content and form of the educational process;
- introduction of educational innovations and information technologies;
- formation in the education system of legal and organizational and economic mechanisms to attract and use of extra budgetary funds;

- improve the social status and professionalism educators, strengthening their state and public support;
- development of education as an open public-public system;
- the integration of the national higher education to European and global educational spaces.

Сучасний розвиток освіти зумовлено глобальними змінами, що відбуваються в сучасному світі.

Світові тенденції та процеси гуманізації вищої освіти зумовлюють необхідність побудови гуманістично орієнтованої моделі професійної підготовки кваліфікованих фахівців економічного профілю.

Гуманістично орієнтована модель підготовки фахівця у вищій школі покликана формувати найважливіші характеристики потенціалу особистості, а саме:

- психофізичну складову (охоплює психічний та фізичний розвиток, стан здоров'я, працездатність, витримку);
- соціальну складову (визначає рівень свідомості, культури, стосунків, ціннісних орієнтацій);
- кваліфікаційну складову (містить систему загальних та спеціальних знань, умінь, навичок).

Стратегічні напрямки розвитку вищої освіти визначені Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національною доктриною розвитку освіти, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України. Закони України «Про освіту», та «Про вищу освіту», Національна доктрина розвитку освіти, підписана Президентом України, пройшли експертизу Ради Європи. Для цього в Україну приїздили спеціальні комісії експертів, які не тільки вивчали ці закони, а й обговорювали їх з народними депутатами, ректорами, студентами та представниками громадських організацій. За період з 1993 по 2003 р. вищі навчальні заклади України разом із провідними університетами Європи виконали 105 проектів TEMPUS/TACIS, що дало змогу запропонувати спільні навчальні програми, нові принципи управління університетом, підготувати сучасні підручники, напрацювати підходи до взаємного визнання документів про освіту. У 2001 році вступив у дію «Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти». Цим документом регламентуються нові вимоги до освіти і професійної підготовки фахівців у вищому навчальному закладі, що зумовлені ідеями та принципами ступеневої освіти в Україні.

Виникнення концепції ступеневої освіти зумовлено:

- демократизацією суспільства, формуванням нових соціально-економічних структур, їхньою орієнтацією на ринкові відносини, жорсткою професійною конкуренцією;
- необхідністю розрізнення двох процесів, що є основою діяльності вищого навчального закладу – освіти і професійної підготовки. Відповідно до ступеневої освіти підготовка фахівців (4 ступеня) орієнтована на мобільність і мінливість соціальної та виробничої діяльності, адаптація до яких виступає як одна з ознак рівня освіти;
- забезпеченням випускникам можливості здійснювати професійну кар'єру при одночасному дотриманні ними принципів соціальної справедливості, відповідності, загальнолюдських цінностей і моралі;
- диференціацією вимог до характеру і змісту освіти і професійної підготовки фахівців із вищою освітою різних освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- уведенням механізму об'єктивного педагогічного контролю з визначення результатів діяльності системи вищої освіти і навчальних досягнень тих, хто навчається. До такого належить технологія стандартизованого тестування.

У 2006/2007 навчальному році запроваджено ECTS на всіх програмах підготовки фахівців першого та другого циклів, що дає змогу здійснювати трансфер (переведення) студентів та накопичувати кредити. Ця система є сумісною з ECTS. Співвідношення між національними та ECTS кредитами 1:1.

У зв'язку з цим:

- розроблено національні рекомендації щодо оцінювання попереднього навчання як основи для доступу до вищої освіти;
- ведеться відповідна робота щодо визнання неформального та неофіційного навчання в системі впродовж життя з використання кредитів ECTS.

Основою цих дій є узгодження національної системи кваліфікації із системою кваліфікацій європейського простору вищої освіти.

У системі вищої освіти, у контексті подальшої її інтеграції в Європейський освітній простір існують такі проблеми:

- удосконалення законодавчої та нормативної бази з питань організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи тощо;
- розробка нової структури вищої освіти з урахуванням схеми здобуття вищої освіти за трьома циклами;
- розробка нового переліку програм підготовки магістрів та молодших спеціалістів і відповідної системи кваліфікації;

- розробка принципів, механізмів та процедур запровадження докторського навчання як третього циклу відповідно до структурованих докторських програм зі стандартною тривалістю стаціонарного докторського навчання;
- вирішення питання щодо кваліфікації бакалавра;
- створення системи оцінки якості вищої освіти, яка б відповідала європейським стандартам і нормам;
- забезпечення мобільності студентів та професорсько-викладацького складу в міжнародному освітньому просторі.

Висновки

Таким чином, на базі вивченого матеріалу з'ясувано, що Болонський процес є процесом структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміни освітніх програм і потрібних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи.

Болонський процес – це процес європейських реформ, що спрямований на створення спільного європейського простору вищої освіти. Незвичайність цього процесу полягає в тому, що він не є чітко структурованим і проводиться 46 країнами, що беруть у ньому участь, у співпраці з численними міжнародними організаціями, включаючи й Раду Європи.

Згідно з цілями Болонського процесу, освітні системи Європейських країн повинні бути реорганізовані таким чином, щоб:

- учасникам освітнього процесу було легко переїжджати з однієї країни в іншу (у Зоні Європейської вищої освіти) – з метою подальшого навчання чи працевлаштування;
- привабливість Європейської вищої освіти зросла настільки, щоб мешканці несвропейських країн також приїжджали на навчання/роботу в Європу;
- ЄПВО сприяв розширенню Європи, а висока якість та міцна база знань забезпечували подальший розвиток Європи як стабільного, мирного, толерантного суспільства.

Болонський процес не передбачає створення ідентичних систем вищої освіти в європейських країнах. Навпаки, одна з найбільш цінних рис Європи – баланс між несхожістю і єдністю. Очевидніше, що Болонська система намагається створити зв'язки, що спрямовані полегшити перехід людини з однієї освітньої системи до іншої. Тому при забезпеченні подібності систем дипломів характерні особливості кожної окремої системи освіти повинні бути збережені.

Завдання України полягає у створенні довготермінових стратегій удосконалення системи вищої освіти, визнання її у європейському і світовому просторі.

(За матеріалами проекту Закону «Про Вищу освіту» України)

Questions after the lecture:

1. What are the main principals of the world education?
2. What are the principles and factors that led to the emergence of the concept of level education?
3. What are the students' characteristics according to humanistic orientation of education?
4. What were the principals that led to the creaing level education?
5. What are the problems of higher education?

Self-Checking Test 1

1. Humanistic oriented training model used at universities should form the most important characteristics of students such as

- a) psychophysical component;
- b) social and psychological components;
- c) qualification and social components;
- d) both a and c.

2. Social component includes...

- a) the level of consciousness, culture;
- b) team working abilities and values;
- c) relationship in a team, cultural aspects, physical development;
- d) cooperation in a group, values, consciousness.

3. ... component contains system and general special knowledge and skills.

- a) Psycological;
- b) Qualification;
- c) Psychophysical;
- d) Social.

4. Strategic directions of development of higher education are determined by...

- a) the Constitution of Ukraine;
- b) Laws of Ukraine «About Education», «About Higher Education»;
- c) National Doctrine of the development of education;
- d) a, b and c.

5. «Complex regulations documents for developing components of standards higher education» regulates...

- a) requirements for education and training in higher education according to level education;
- b) standards of high education;
- c) documents for universities' regulation;
- d) matters of funding of higher education.

6. Democratization of education, formation of new social-economic structures and their orientation to the market relationship led to...

- a) changes in high education;
- b) appearing of the concept of level education;
- c) orientation to the professional traing;
- d) making new standards of secondary education.

7. ECTS system...

- a) was offered as the international system of grades;
- b) made the grades transfers easier;
- c) has the ration with the national system 1:1;
- d) a, b, c.

8. ECTS was introduced to all programs of training in...

- a) 2006-2008;
- b) 2007-2008;
- c) 2002-2003;
- d) 2006-2007.

**LECTURE 2. UNIVERSITY EDUCATION OF UKRAINE IN THE
CONTEXT OF THE BOLOGNA PROCESS / УНІВЕРСИТЕТСЬКА
ОСВІТА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ**

Key words of the topic:

	Term	Explanation	Translation
1	National qualifications framework	a holistic description of the national qualifications scale, through which can be expressed and correlated with each other in a consistent way all the qualifications and other learning achievements, particularly in higher education	Національна рамка кваліфікацій
2	Education sector	a group of professions related community-based knowledge bases, which is based education and training	галузь освіти
3	Diploma supplement	a document attached to a higher education diploma aiming at improving international 'transparency' and at facilitating the academic and professional recognition of qualifications	Додаток до диплому
4	Bologna declaration	is the main guiding document of the Bologna process, adopted by ministers of education of 29 European countries at their meeting in Bologna in 1999	Болонська угода
5	Educational activities	a kind of activity which is oriented to providing educational services to higher education institutions, other entities	освітня діяльність